

9. Interpelácia poslanca Národnej rady Slovenskej republiky J. Viskupiča a ďalších poslancov na podpredsedu vlády a ministra zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky M. Lajčáka podaná 28. januára 2014 opakovane vo veci pôsobnosti Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí

Jozef Viskupič, Igor Hraško, Erika Jurinová, Miroslav Kadúč

poslanci Národnej rady Slovenskej republiky

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 28-01-2014		
Číslo spisu: PREX-72/2014		
Listy	Prílohy:	
RZ	ZH	LU

Miroslav Lajčák

podpredseda vlády a

minister zahraničných vecí

a európskych záležitostí Slovenskej republiky

V Bratislave dňa 22.1.2014

Vážený pán podpredseda vlády,

v súlade s článkom 80 Ústavy Slovenskej republiky a § 129 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov si Vám dovoľujeme opakovane podať interpeláciu vo veci protestov reprezentatívnych krajských organizácií a spolkov voči politike Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí, pretože Vaše odpovede na našu pôvodnú interpeláciu v tejto veci nepovažujeme za dostatočné.

Nie je nám zrejmé, z akých podkladov a informácií vychádzate pri koncipovaní svojich odpovedí, ktoré niekedy označujete za fakty, opakovane sa nám však potvrdzuje, že zdroje, ktoré Vám tieto informácie poskytujú, nie sú hodnoverné alebo Vás nechtiac, či zámerne zavádzajú. Pri hodnotení Vašich odpovedí na pôvodnú interpeláciu sme si totiž opätovne preverili fakty a dokumenty, ktoré sú verejne prístupné, pričom údaje v nich nezodpovedajú skutočnostiam, na ktorých je založená Vaša odpoveď.

Vo Vašej odpovedi uvádzate, že viac ako 40 krajských organizácií a spolkov, ktoré vyjadrili vážne výhrady voči politiky súčasného vedenia Úradu pre Slovákov žijúcich v zahraničí (ďalej len „ÚSZZ“), nie sú vo svojich krajinách reprezentatívnymi krajskými subjektmi a že viacerí ich predstavitelia sú personálne prepojení aj na ďalšie subjekty, ktoré vyjadrili pripomienky. Skutočnosť je taká, že 7 subjektov zo 43 sa vzájomne prekrýva, čo nie je nič výnimočné ani u členov Svetového združenia Slovákov v zahraničí, na ktoré sa výročná správa ÚSZZ odvoláva ako na referenčné krajské združenie, hoci z terajších približne 80 členov sa prekrýva najmenej 30 z nich, pričom terajší predseda tohto združenia je vo vedení viac

ako 5 krajanských spolkov v Českej republike. Nech zvolíte akékoľvek kritérium na prepočet pripomienkujúcich subjektov, je nespochybniteľné, že výhrady voči politike terajšieho vedenia ÚSZZ vyslovila podstatná časť slovenského zahraničia.

Navyše, pokiaľ ide o reprezentatívnosť pripomienkujúcich subjektov, boli ste pravdepodobne zle informovaný, pretože tieto subjekty sú nielen reprezentatívnymi organizáciami a spolkami vo svojich domovských štátoch, ale dokonca v niektorých štátoch sú jedinými krajanskými komunitnými organizáciami, aké tam vôbec v súčasnosti aktívne fungujú (napr. Írsko, Nemecko, Švajčiarsko, Argentína, Čierna hora). Za nereprezentatívny subjekt ste takto dokonca označili aj člena Rady vlády Českej republiky pre národnostné menšiny zastupujúceho slovenskú menšinu v Českej republike.

Od svojho vzniku podporuje ÚSZZ každoročne približne 400 krajanských projektov po celom svete, a to sa nezmenilo ani počas terajšieho vedenia tohto úradu. Je na zamyslenie, či je tento prístup správny, za oveľa dôležitejšie však považujeme, že pripomienky podstatnej časti slovenského zahraničia sa týkajú spôsobu, akým sú dotácie medzi jednotlivé krajanské organizácie a spolky rozdeľované a námietok, že tento spôsob je dlhodobo disproporčný a výrazne v prospech slovenských komunít žijúcich na tzv. Dolnej zemi, čo rovnako ako pripomienkujúci nepovažujeme za správne s ohľadom na § 5 ods. 2 zákona č. 474/2005 Z. z. o Slovákoch žijúcich v zahraničí v znení neskorších predpisov.

Ak v roku 2012 bolo zo strany ÚSZZ udelených o cca 105 000 eur viac v prospech krajanov v západnej Európe a zámorí ako v roku 2011, potom tento údaj nesvedčí v prospech terajšieho vedenia ÚSZZ, ktoré prišlo na úrad v konečnej fáze udeľovanie dotácií v roku 2012, ale v prospech bývalého vedenia ÚSZZ v porovnaní s prvým vedením ÚSZZ, ktoré nastavilo systém udeľovania dotácií na rok 2011. Zaujímavým by bolo porovnanie rozdielu z roka 2013 oproti roku 2012, pretože až v roku 2013 sa dotácie udeľovali plne v réžii pravidiel, ktoré prijalo terajšie vedenie ÚSZZ.

Pokiaľ ide o Slovenský dom v Prahe, podporujeme myšlienku zriadenia takéhoto domu, ako však uviedol samotný ÚSZZ členom Zahraničného výboru Národnej rady Slovenskej republiky, v procese udeľovania dotácie došlo k pochybeniam a dokonca aj porušeniam vlastných dotačných predpisov. ÚSZZ si priznal pochybenie až potom, ako bol naň upozornený pripomienkujúcimi krajanskými organizáciami a spolkami. Nepovažujeme za profesionálne, ak pri takom veľkom projekte, akým je aj Slovenský dom v Prahe, ktorý má slúžiť celej slovenskej komunite, sa predseda ÚSZZ odvoláva na osobné rozhovory s predstaviteľmi iných organizácií a spolkov ako je príjemca dotácie, ktorí si žiaľ na takéto rozhovory nespomínajú, čo veľmi negatívne vplýva na dôveryhodnosť štátneho úradu najmä v zahraničí.

Ako už bolo spomenuté v parlamentnej rozprave k výročnej správe ÚSZZ, očakávame, že v súvislosti s týmto projektom príde čo najskôr k uzatvoreniu dodatku k dotačnej zmluve, ktorou sa odstránia aspoň najväčšie pochybenia a nezrovnalosti terajšieho vedenia ÚSZZ pri koncipovaní dotačnej zmluvy. Poznamenávame tiež, že prenájom priestorov len za prevádzkové a režijné náklady nie je bez ďalšieho zárukou, že nedôjde k likvidácii činnosti viacerých

krajských organizácií a spolkov v Prahe, ako sa to uvádza aj v ich výhradách. Skutočnosť, že výhrady voči postupu ÚSŽZ pri realizácii projektu Slovenského domu vyjadrilo 18 z 23 aktívne pôsobiacich spolkov v Prahe, je podľa nášho názoru veľmi zlou vizitkou práce terajšieho vedenia ÚSŽZ.

V prípade nesplnených uznesení vlády SR bola primárnou výhradou skutočnosť, že výročná správa ÚSŽZ ich neplnenie vôbec neuviedla a tak poslancom Národnej rady Slovenskej republiky neboli uvedené komplexné informácie na posúdenie a kontrolu činnosti vlády SR a osobitne Vášho ministerstva. Tejto otázke ste sa vo svojej odpovedi na pôvodnú interpeláciu vyhli a venujete sa skôr tomu, kto je za nesplnenie uznesení vlády SR zodpovedný. Táto otázka pritom nie je kľúčová a odpoveď na ňu je jednoznačná, keďže termín na splnenie týchto uznesení vlády SR uplynul najneskôr v roku 2010, čiže za ich nesplnenie je zodpovedná prvá predsedníčka ÚSŽZ a terajšia riaditeľka kancelárie predsedu ÚSŽZ.

K nesplneniu jediného uznesenia vlády SR, ktorého termín splnenia uplynul až po roku 2010, sa prihlásilo Ministerstvo kultúry SR prostredníctvom svojho zástupcu v Komisii kultúrneho dedičstva ÚSŽZ v roku 2011, čo bolo náležite zaznamenané v príslušnej zápisnici. Je prekvapujúce, prečo terajší predseda ÚSŽZ vnútorným predpisom ÚSŽZ č. 5/2013 pozastavil činnosť tejto komisie, pretože práve jej členovia ako zástupcovia dotknutých orgánov štátnej správy a verejnej správy, ako aj odborníci z kultúrnej oblasti, mohli napomôcť splneniu viacerých namietaných uznesení vlády SR aspoň po uplynutí termínu na ich splnenie. Ešte prekvapujúcejšou je skutočnosť, že terajší predseda ÚSŽZ je pri plnení jedného z namietaných uznesení vlády SR (Pamätník slovenského výstahovalectva) doslova odkázaný na pomoc poradcov bývalého predsedu ÚSŽZ, s ktorými v roku 2012 spoluprácu ukončil, keďže na výstavbu uvedeného pamätníka bola založená nadácia, pričom členmi jej správnej rady sú okrem zástupcu Matice slovenskej práve tieto osoby.

Stotožňujeme sa s Vaším názorom, že v rámci existujúcej diferenciacie krajských organizácií a spolkov vo svete sú aj také, ktoré majú kritickejší vzťah k vedeniu ÚSŽZ, ale tak tomu bolo aj v minulosti. Politizovanie do tejto agendy vnieslo v roku 2011 Svetové združenie Slovákov v zahraničí, ktoré svojim uznesením podporilo jedného z kandidátov na predsedu ÚSŽZ počas otvoreného výberového konania v roku 2010 a neskôr, keď tento ich kandidát nebol vládou vymenovaný, pretože neprešiel odbornými a jazykovými testami, sa toto jedno z mnohých krajských občianskych združení vláde SR vyhrážalo aj medzinárodno-politickými dôsledkami a jej predstaviteľov vrátane predstaviteľov vedenia ÚSŽZ osočovalo v médiách. Ak by ste bol vo svojich vyjadreniach a konaní konzistentný, musel by ste žiadať ako člen prvej Ficovej vlády odvolanie prvej predsedníčky ÚSŽZ za jej kritiku zo strany viacerých krajských organizácií a spolkov, ale aj odvolanie terajšieho predsedu ÚSŽZ na základe protestov podstatnej časti krajského sveta. Tým, že ste tak urobil výlučne vo vzťahu k bývalému vedeniu ÚSŽZ len na základe časti diferencovaného krajského sveta, sám ste túto agendu spolitizoval a považujeme za nevhodné, ak z takejto činnosti obviňujete poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, ktorých úlohou je Vašu činnosť kontrolovať.

Zároveň považujeme za nevhodné a nediplomatické, ak člen vlády SR, ktorého povinnosťou je vecne reagovať na pripomienky krajanov, z ktorých mnohí sú aj oprávnenými voličmi poslancov Národnej rady Slovenskej republiky, sa namiesto odbornej diskusie v parlamente zníži k osobným urážkam a osočovaniu osôb, ktoré nemajú možnosť sa takýmto slovným útokom brániť vrátane samotných poslancov Národnej rady Slovenskej republiky. Napriek tomu, že ste v pléne parlamentu verejne prisľúbil, že odpoviete na desiatky vecných výhrad vznesených viac ako 40 reprezentatívnymi krajauskými organizáciami a spolkami, ktoré si viacerí poslanci Národnej rady Slovenskej republiky osvojili, neurobil ste tak ani v odpovedi na pôvodnú interpeláciu. Nielen nám, ale aj celému krajauskému svetu, ktorý Vaše vystúpenie v parlamente hodnotil veľmi negatívne, ste odpovede na tieto výhrady dlžný.

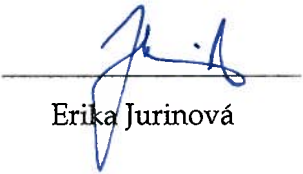
Radi by sme vás ubezpečili, že už dlhší čas máme veľmi priateľský a živý vzťah so Slováckmi žijúcimi v zahraničí a mnohými ich reprezentatívnymi organizáciami a priebežne sa s nimi stretávame osobne tak na Slovensku, ako aj v zahraničí na rôznych podujatiach. Dokážeme preto posúdiť, či výhrady vznesené voči politike ÚSŽZ sú relevantné a aj našimi interpeláciami chceme na problémy upozorniť a prispieť k ich efektívnemu riešeniu. Je nám ľúto, že zo strany odborných útvarov, ktoré máte k dispozícii vrátane samotného ÚSŽZ, Vám nie sú poskytované objektívne informácie, v dôsledku čoho ste nielen v slovenskom zahraničí, ale aj na pôde parlamentu vystavený tvrdej a oprávnenej kritike, čomu sa nevyhnete ani v budúcnosti, pokiaľ terajšie vedenie ÚSŽZ bude aj naďalej polarizovať vzťahy medzi Slováckmi, ktorí majú v zahraničí postavenie národnostných menšín a tými ostatnými a favorizovať jedny skupiny krajanov pred inými.

Na základe vyššie uvedeného sa preto na Vás obraciame formou tejto interpelácie a dovoľujeme si Vás požiadať o vysvetlenie nasledujúcich otázok:

1. Akým spôsobom a kedy mienite splniť uznesenia vlády SR, ktoré boli prijaté ešte počas prvej Ficovej vlády a uložené ÚSŽZ? Alebo máte v pláne navrhnúť zrušenie, resp. zmenu týchto uznesení?
2. Prečo vláda SR v návrhu štátneho rozpočtu na rok 2014 nevyčlenila na dotácie pre krajanov sumu požadovanú platným uznesením vlády SR (1,33 milióna eur) a kedy tak mieni urobiť? Aké kroky ste ako člen vlády SR zodpovedný za krajauskú agendu podnikli, aby sa uznesenie vlády SR v tomto ohľade plnilo?
3. Ktoré krajauské spolky a organizácie považujete za reprezentatívne v Írsku, Nemecku, Švajčiarsku, Francúzsku, Taliansku, Kanade, Českej republiky, Argentíne, na Blízkom východe a Čiernej hore aj s prihliadnutím na zoznam viac ako 40 pripomienkujúcich subjektov, o ktorých tvrdíte, že nie sú reprezentatívne?
4. O koľko vyššia suma dotácií bola zo strany ÚSŽZ poskytnutá v roku 2013 na podporu projektov zo západnej Európy a zámoria v porovnaní s rokom 2011?
5. V akom časovom horizonte mieni ÚSŽZ uzavrieť dodatok k dotačnej zmluve týkajúcej sa Slovenského domu v Prahe?

6. Plánujete v dodatku k dotačnej zmluve týkajúcej sa Slovenského domu v Prahe predĺžiť dobu, počas ktorej by mal tento projekt slúžiť krajským aktivitám na 99 rokov ako tomu je napr. v prípade projektu v Mlynkoch (Maďarsko)?
7. Plánujete v dodatku k dotačnej zmluve týkajúcej sa Slovenského domu v Prahe požiadať prijímateľa dotácie, aby ešte pred poskytnutím dotácie uzavrel zmluvy o užívaní priestorov tohto domu s inými krajskými organizáciami a spolkami s cieľom zistiť jeho využiteľnosť v budúcnosti a zabrániť potenciálnej likvidácii týchto subjektov?
8. Môžete uviesť, či už bol uzavretý dodatok k zmluve o rekonštrukcii týkajúci sa Slovenského domu v Prahe, ktorý by špecifikoval parametre objektu po jeho rekonštrukcii, a akým spôsobom možno získať prístup k tomuto dodatku?
9. Plánujete v dodatku k dotačnej zmluve týkajúcej sa Slovenského domu v Prahe zakotviť, že v prípade zániku prijímateľa dotácie bude jeho majetok prevedený na iný reprezentatívny krajský spolok alebo organizáciu v Prahe, ktorý však nemá personálne ani iné prepojenie na osoby vo vedení, resp. bývalom vedení prijímateľa dotácie?
10. Z akých dôvodov bola pozastavená činnosť Kultúrnej komisie ÚSZZ a kedy sa plánuje obnovenie jej činnosti?
11. Koľko stáli ÚSZZ služby advokátskej kancelárie, ktorá podľa vyjadrenia ÚSZZ pochybila pri koncipovaní dotačnej zmluvy na projekt Slovenského domu v Prahe? Mienite požadovať vrátenie finančných prostriedkov štátu poskytnutých tejto advokátskej kancelárii za jej služby?
12. Skutočne neexistuje ani jeden písomný dôkaz o konzultácii predsedu ÚSZZ k projektu Slovenského domu v Prahe aspoň s jedným zo subjektov, ktoré voči tomuto projektu vyslovili vážne výhrady, čo by napomohlo napraviť stratu dôveryhodnosti ÚSZZ v očiach krajskej verejnosti?
13. Kedy a akým spôsobom mienite uviesť vecné argumenty na výhrady viac ako 40 reprezentatívnych krajských organizácií a spolkov, ako ste verejne prisľúbil počas rokovania v pléne parlamentu k výročnej správe ÚSZZ?

S úctou

Erika Jurinová

Jozef Viskupiň

Igor Hraško

Miroslav Kadúč